

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТУДЕНТІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Т. М. ЛУГОВА, кандидат філологічних наук, старший викладач,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: darinka310106@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2834-9533>

Анотація. У статті визначається роль і значення soft skills при навчанні англійської мови студентів ветеринарної спеціальності. Авторка наголошує на тому, що саме завдяки розвитку надпрофесійних навичок сьогодні вищі здатні готувати конкурентоспроможних спеціалістів, зокрема в галузі ветеринарії, які володіють комунікативною іншомовною компетенцією на високому рівні. У статті обґрунтовано, що такі навички як командна робота, навички комунікації, критичне мислення, що сприяють розвитку особистості та визначенню її позиції в соціумі, складають основу soft skills і визначають конкурентоспроможність випускника вищого навчального закладу на сучасному ринку праці. На прикладах вивчення конкретних тем при навчанні діловій англійській мові студентів-ветеринарів авторка визначає кілька груп soft skills, які дають можливість підготувати студентів як майбутніх професіоналів та конкурентоспроможних фахівців на сучасному ринку праці. Це базові комунікативні навички, які розвивають здатність переконувати, аргументувати, працювати в команді, вести переговори, вести ділове листування, проводити презентації тощо; це навички self-менеджменту, які дають можливість сформувати вміння керувати емоціями, навчають поведінки в стресових ситуаціях, формують вміння планувати і встановлювати цілі, ефективно використовувати свій час, контролювати свій емоційний стан; це навички інтелектуального мислення, що формують вміння проводити пошук і аналіз інформації, мислити креативно, логічно, вчать проєктуванню та грамотному прийняттю рішень; це форсайт-управління, оволодівши яким студенти зможуть ефективно ставити задачі, керувати проєктами, мотивувати, легко виходити на зворотній зв'язок.

Авторка статті доходить висновку, що розвиток саме цих груп soft skills є сьогодні одним із найважливіших аспектів навчання іноземної мови у виші, що сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців в аграрній галузі.

Ключові слова: soft skills, надпрофесійні навички, комунікативна іншомовна компетенція, базові комунікативні навички, self-менеджмент, навички інтелектуального мислення, форсайт-управління.

Актуальність дослідження. Сучасні тенденції розвитку освітнього процесу, і, в першу чергу, вимоги роботодавців до випускників вищих навчальних закладів, безперечно, вимагають якісно нових підходів у навчанні, особливо у сфері вищої професійної освіти [6]. Наразі, в ході інтенсивної європейської інтеграції України, існує гостра потреба в спеціалістах, які володіють, зокрема, комунікативною іншомовною компетенцією на високому рівні. Якщо говорити про комунікативні мовні компетенції, що формуються у здобувачів вищої освіти на основі взаємопов'язаного мовленнєвого, соціокультурного, соціолінгвістичного і мовного розвитку (так звані «hard skills»), то головна увага при вивченні іноземної мови у вищому закладі освіти концентрується на розвитку мовної (лінгвістичної) компетенції, яка забезпечує оволодіння мовним матеріалом з метою використання його в усному і писемному мовленні; соціолінгвістичної компетенції, яка забезпечує формування у студентів умінь користуватися у процесі спілкування мовленнєвими реаліями, особливими правилами мовленнєвої поведінки; прагматичної компетенції,

яка навчає принципам організації та структурування висловлення іноземною мовою для здійснення комунікації [5].

Однак, на нашу думку, на особливу увагу заслуговують саме soft skills як певні надпрофесійні компетенції студентів – майбутніх фахівців аграрної галузі, які вивчають іноземну (англійську) мову у виші. Саме цій проблемі ми приділяємо увагу у нашому дослідженні і вважаємо її актуальною і перспективною.

Аналіз досліджень і публікацій. На сьогодні тема формування soft skills при вивченні різних дисциплін доволі активно дискутується. Поняття «soft skills» з'являється в наукових роботах ще в 90-і рр. XX століття. Одними з перших до нього звертаються американські та німецькі фахівці в галузі управління, пізніше воно з'являється в працях представників бізнесу і освіти [3]. Визначення цього поняття знаходимо у Г. Мітчелл та Д. Елісон. До питання місця і ролі іноземної мови у формуванні soft skills звертається Г. В. Гуца, К. О. Коваль, К. Й. Перез Мейя, І. Ясна та ін. розглядають soft skills як вміння

© Т. М. Лугова

успішно взаємодіяти з оточенням, що охоплює ряд універсальних або некогнітивних компетенцій. Концептуальні підходи до визначення «soft skills» у сучасних освітніх та професійних моделях досліджують Ю. В. Дроздова та О. В. Дубініна, наголошуючи, що основними методами розвитку soft skills слід вважати самонавчання, зворотний зв'язок, навчання на досвіді інших та робота з наставником, фонові тренінги, кейс-методи та поєднання навчання та професійної діяльності (дуальна освіта).

Soft Skills як необхідний компонент конкурентоспроможності майбутніх фахівців розглядають у своїх дослідженнях І. М. Зварич, Н. В. Гуминська, С. А. Наход, І. В. Зайцева, О. М. Кохан, Н.О. Михайлова та інші.

Мета статті – визначити роль soft skills при навчанні англійської мови студентів ветеринарної спеціальності.

Результати дослідження. Soft skills визначають як «навички XXI століття», або «взаємозамінні» навички (transferable skills) [2].

Елісон Дойл, визначення soft skills якого цитують багато дослідників, відносить до них особистісні ознаки, риси особистості студентів, притаманні лише одній особі, які характеризують її комунікативні вміння і здібності у спілкуванні з іншими, у вирішенні питань різної складності, щоб досягти успіху у подальшій професійній діяльності [4, с. 38].

Загалом, основу soft skills складають такі навички як командна робота, навички комунікації, критичне мислення, що сприяють розвитку особистості та визначенню її позиції в соціумі (в першу чергу в плані ефективної та гармонійної взаємодії з іншими людьми) – саме вони набувають все більшої значущості в конкурентоспроможності випускника вищого навчального закладу на ринку праці.

Враховуючи ці основні важливі компоненти soft skills, можна виокремити чотири їх основні групи:

1. Базові комунікативні навички, до яких відносяться здатність переконувати, аргументувати, працювати в команді, вести переговори, вести ділову переписку, проводити презентації та ін.

2. Self-менеджмент, до якого відноситься вміння керувати емоціями, навички поведінки в стресових ситуаціях, вміння планувати і встановлювати цілі, ефективно використовувати свій час, контролювати свій емоційний стан.

3. Навички інтелектуального мислення, які формують вміння проводити пошук і аналіз інформації, мислити креативно, логічно, не шаблонно, мати навички проєктування, грамотно приймати рішення.

4. Форсайт-управління, яке допомагає

студентам оволодіти такими навичками як постановка задач, управління проєктами, мотивування, контроль, легкий вихід на зворотній зв'язок [5].

Саме ці надпрофесійні навички можуть бути сформовані на заняттях з Ділової іноземної мови у студентів спеціальності «ветеринарна медицина». Ми обираємо саме цей курс навчання англійській мові студентів ветеринарної спеціальності, а не, скажімо курс «Іноземна мова професійного спрямування», оскільки саме він відкриває найбільше можливостей для формування і розвитку soft skills.

Курс «Ділової іноземної мови» передбачає опанування восьми тем [8]:

Тема 1. Знайомство. Офіційні та неофіційні зустрічі. Встановлення контактів. Написання резюме (CV) (Acquaintance. Formal and informal meetings. Establishing contacts, CV).

Тема 2. Влаштування на роботу. Співбесіда при працевлаштуванні (Getting a job. Interviewing for a job).

Тема 3. Ділове листування. Складання бізнес-листа (Business correspondence. Writing a business letter).

Тема 4. Відрядження. Подорожі. Бронювання квитків. Митний контроль (Business trips. Travels. Booking tickets. Customs control).

Тема 5. Презентація продукції. Особливості тексту рекламного проспекту (Product presentation. Features of the advertising brochure text).

Тема 6. Укладання угод. Обговорення контрактів. Складання листа-замовлення. (Making deals. Discussing contracts. Writing order letter).

Тема 7. Претензії та скарги. Лист-рекламація. (Complaints)

Тема 8. Написання анотацій наукових статей за фахом. (Writing summaries, articles).

Отже, базові комунікативні навички студенти отримують під час занять за темами 1, 2, 3 та 4. Навички Self-менеджмент формуються під час виконання завдань на заняттях за темами 1, 2 та 4. Навички інтелектуального мислення студенти набувають на заняттях, присвяченим темам 1, 2, 4, 6 та 8. Основи форсайт-управління формуються під час занять за темами 5, 6 та 7.

Наведемо приклад завдань, які студенти виконують на занятті за темою 2 (Влаштування на роботу. Співбесіда при працевлаштуванні (Getting a job. Interviewing for a job)) [8]:

1. Think and give a reasoned answer how would you act in a situation like this?

The interviewer was rather extreme, but a lot of employers have turned to use «killer questions» or

«shock tactics», such as:

✓ Tell me something about yourself that you have never told anyone.

✓ Which three famous people would you invite to a dinner party and why?

✓ Imagine you're an employee in customer services. What would you do if an important customer was very rude to you?

✓ We've been interviewing candidates all morning and we're getting bored. Do something to impress us.

✓ We have employed people from your university, and they haven't been good. Can you tell us why do you think you would do better?

2. Discuss the following with your groupmates:

✓ Do you think it is fair to ask killer questions during a job interview?

✓ Do you think hypothetical questions are useful?

✓ How do you react under pressure?

Подібні завдання дають можливість

формувати у студентів-ветеринарів кілька груп навичок soft skills одночасно. Так, вищенаведені завдання розвивають і базові комунікативні навички, бо навчають студентів, зокрема, переконувати, аргументувати; і навички self-менеджмент, бо формують вміння керувати емоціями в стресових ситуаціях; а також навички інтелектуального мислення, спонукаючи мислити креативно, логічно, не шаблонно.

Висновки. Підсумовуючи все вищезазначене, доходимо висновку, що одним із найважливіших аспектів навчання англійській мові сьогодні у виші є формування soft skills («м'яких» навичок). Саме вони дають найкращі можливості підготувати студентів – майбутніх професіоналів в аграрній галузі як конкурентоспроможних фахівців своєї справи, здатних до ефективної професійної діяльності в контексті міжкультурної та міждержавної взаємодії.

Список використаних джерел

1. Dean A. Susan, East I. Julia. Soft Skills Needed for the 21st-Century Workforce URL: <https://scholarworks.waldenu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1260&context=ijamt>

2. Mitchell G. Essential soft skills for success in the 21st century workforce as perceived by Alabama business/marketing educators http://etd.auburn.edu/bitstream/handle/10415/1441/Mitchell_Geana_57.pdf

3. Дроздова Ю. В., Дубініна О. В. Концептуальні підходи до визначення «soft skills» у сучасних освітніх та професійних моделях. «Soft skills – невід'ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті». Міжвузівський науково-методичний семінар, 21 лютого 2020 р. Київський національний торговельно-економічний університет. Збірник тез доповідей міжвузівського науково-методичного семінару. – Київ.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. С. 31-34. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/f5e21f8fa4b196951d084e7e586ab122.pdf>

4. Зварич І. М. Спілкування – невід'ємна складова Soft Skills у формуванні конкурентоспроможності студентів XXI століття. «Soft skills – невід'ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті». Міжвузівський науково-методичний семінар, 21 лютого 2020 р. Київський національний торговельно-економічний університет. Збірник тез доповідей міжвузівського науково-методичного семінару. – Київ.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. С. 37-40. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/f5e21f8fa4b196951d084e7e586ab122.pdf>

5. Карпова А. В. Развитие soft skills на занятиях по английскому языку как ключевой

навык успешного выпускника ВУЗа. URL: <https://scipress.ru/pedagogy/articles/razvitie-soft-skills-na-zanyatiyakh-po-anglijskomu-yazyku-kak-klyuchevoj-navyk-uspeshnogo-vypusknika-vuza.html>

6. Лугова Т. М. Розвиток soft skills при вивченні іноземної мови в аграрних вишах. Збірник матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції «АГРАРНА ГАЛУЗЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ» (14 травня 2021 року, Луганський національний аграрний університет, м. Слов'янськ) URL: <http://dspace.lgnau.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2325/Аграрна%20галузь%20сучасної%20України%20проблеми%20та%20перспективи%20розвитку%20%281%29.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

7. Наход С. А. Значущість «soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23921/Nakhod%20S.%20%20..pdf?jsessionid=C7CB E7FAF91166935D9E75595DFEAC17?sequence=1>

8. Тупченко В. В. Business English for Agrarian Students: методичні вказівки та практичні завдання з дисципліни «Ділова англійська мова» для студентів усіх спеціальностей. Харків. 2016. 28 с.

References

1. Dean, A. Susan, East, I. Julia. Soft Skills Needed for the 21st-Century Workforce. URL: <https://scholarworks.waldenu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1260&context=ijamt>

2. Mitchell, G. Essential soft skills for success in the 21st century workforce as

perceived by Alabama business/marketing educators. URL: http://etd.auburn.edu/bitstream/handle/10415/1441/Mitchell_Geana_57.pdf

3. Drozdova, J. V., Dubinina, O. V. (2020). Konceptualny pidkhody do vyznachennya "soft skills" u suchasnykh osvitynikh ta profesiynykh modelyakh [Conceptual approaches to the definition of "soft skills" in modern educational and professional models]. "Soft skills – integral aspects of the formation of student competitiveness in the XXI century". Collection of abstracts of interuniversity scientific-methodological seminar. Kyiv: Kyiv National Trade and Economy University. pp. 31-34. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/f5e21f8fa4b196951d084e7e586ab122.pdf>

4. Zvarych, I. M. (2020). Spilkuvannya – nevidyemna skladova Soft Skills u formuvanny konkurentospromozhnosti studentiv XXI stolittya [Communication – an integral part of Soft Skills in shaping the competitiveness of students in the XXI century]. "Soft skills – integral aspects of shaping the competitiveness of students in the XXI century." Collection of abstracts of interuniversity scientific-methodological seminar. Kyiv: Kyiv National Trade and Economy University. pp. 37-40. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/f5e21f8fa4b196951d084e7e586ab122.pdf>

5. Karpova, A. V. Razvitiye soft skills na zanyatiyakh po angliyskomu yazyku kak klyuchevoy navyk uspehnogo vypusknika VUZa [Development of soft skills in English classes as a key skill of a successful graduate of the University]. URL: [https://scipress.ru/pedagogy/articles/razvitie-soft-](https://scipress.ru/pedagogy/articles/razvitie-soft-skills-na-zanyatiyakh-po-angliyskomu-yazyku-kak-klyuchevoy-navyk-uspeshnogo-vypusknika-vuza.html)

[skills-na-zanyatiyakh-po-angliyskomu-yazyku-kak-klyuchevoy-navyk-uspeshnogo-vypusknika-vuza.html](https://scipress.ru/pedagogy/articles/razvitie-soft-skills-na-zanyatiyakh-po-angliyskomu-yazyku-kak-klyuchevoy-navyk-uspeshnogo-vypusknika-vuza.html)

6. Lugova, T. M. (2021). Rozvytok soft skills pry vyvchenni inozemnoyi movy v agrarnykh vyshakh [Development of soft skills in learning a foreign language in agricultural universities]. Collection of materials of the I International Scientific and Practical Conference "AGRICULTURAL INDUSTRY OF MODERN UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT" (May 14, 2021, Luhansk National Agrarian University). URL: <http://dspace.lgnau.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2325/Аграрна%20галузь%20сучасної%20України%20проблеми%20та%20перспективи%20розвитку%20281%29.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

7. Nakhod, S. A. Znachushchyst "soft skills" dlya profesiynogo stanovlennya maibutnykh fakhivciv sicionomichnykh profesiy [Significance of "soft skills" for the professional development of future specialists in socioeconomic professions]. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23921/Nakhod%20S.%20%20.pdf;jsessionid=C7CBE7FAF91166935D9E75595DFEAC17?sequence=1>

8. Tupchenko, V. V. (2016). Business English for Agrarian Students: metodychny vkazivky ta praktychny zanyattya z dyscypliny "Dilova angliyska mova" dlya studentiv usikh specialnostey [Business English for Agrarian Students: methodical instructions and practical tasks in the discipline "Business English" for students of all specialties] Kharkiv. 28 p.

FORMATION OF SOFT SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES IN VETERINARY STUDENTS T. M. Lugova

Abstract. The article defines the role and importance of soft skills in teaching English to veterinary students. The author emphasizes that due to the development of superprofessional skills today universities are able to train competitive specialists, in particular in the field of veterinary medicine, who have a high level of communicative foreign language competence. It is substantiated that such skills as teamwork, communication skills, critical thinking, which contribute to the development of personality and determination of its position in society, form the basis of soft skills and determine the competitiveness of higher education graduates in the modern labor market.

The purpose of the research works is to determine the role of soft skills in teaching English to veterinary students.

Results of research work. Soft skills are defined as "skills of the XXI century", or "interchangeable" skills (transferable skills). They are based on such skills as teamwork, communication skills, critical thinking, which contribute to the development of personality and determine its position in society (especially in terms of effective and harmonious interaction with other people) – they are becoming increasingly important in the competitiveness of higher education institution graduates in the labor market. We can distinguish four main groups of soft skills:

1. Basic communication skills, which include the ability to persuade, argue, work in a team, negotiate, conduct business correspondence, make presentations, etc. 2. Self-management, which includes the ability to manage emotions, skills in dealing with stressful situations, the ability to plan and set goals, use the time effectively, control emotions. 3. Skills of intellectual thinking, which form the ability to search and analyze information, think creatively, logically, not stereotyped, have design skills, make informed decisions. 4. Foresight management, which helps students to master such skills as goal setting, project management, motivation, control, easy access to feedback.

Exactly these super-professional skills can be formed in Business English classes for veterinary students.

Keywords: soft skills, super professional skills, communicative foreign language competence, basic communication skills, self-management, intellectual thinking skills, foresight management.